

Masarykova univerzita

Filozofická fakulta

Ústav slavistiky

Život a dílo F. M. Dostojevského v kontextu slovanských literatur

PaedDr. Lenka Paučová

Deník jako autobiografický žánr

(Seminární práce)

Jméno Příjmení

Obor

Podzimní semestr

2015/2016

Deník jako autobiografický žánr

Žánr deníku patří k autobiografickým žánrům, na rozdíl od jiných však jde o žánr specifický, žánr, v němž se snoubí literárnost s neliterárností, takže se nachází na rozhraní mezi krásnou a věcnou literaturou, fikcí a nefikcí. Deník vnímáme jako žánr pomezí. Na to však existují různé názory: někteří literární vědci řadí deník k žánrům věcné literatury (Gombala, Plintovič, Findra), podle jiných má blíže k uměleckým žánrům (Timofejev, Turajev). Převládající umělecké prostředky, obraznost, lyrizace, expresivnost či emocionalita výrazu posouvají deník víc k beletrii, když se však jeho dominantou stanou publicistické prvky, dokumentárnost, kontext doby, tyto atributy ho přibližují k věcné literatuře.

Z psychologického hlediska je deník průnikem do hlubin duše, zrcadlí se v něm osud autora, z jehož perspektivy se dovídáme o osudech lidí jemu blízkých v atmosféře doby; proto bychom ho mohli nazvat i nejsubjektivnějším z autobiografických žánrů. Autor deníku nám sděluje své dojmy, myšlenky, názory; dovídáme se to, co je zjevné, ale i to, co je skryté, nevypovídáno, určeno jenom deníku. Na tomto místě bychom proto chtěli zdůraznit jejich dojmovost, subjektivnost a introspekci.

Literatura

BULGAKOV, Michail – BULGAKOVOVÁ, Jelena Sergejevna: *Deníky Mistra a Markétky*. Praha: Academia, 2013. 588 s. ISBN 978-80-200-2323-0.

CUDDON, John Anthony: *A Dictionary of Literary Terms*. London: Penguin Books, 1979. 761 p.

DOSTOJEVSKÁ, Anna Grigorjevna: *Život s Dostojevským*. Praha: Odeon, 1981. 360 s.

DOSTOJEVSKIJ, Fjodor Michajlovič: *Deník spisovatele I*. Praha: Odeon, 1977. 665 s.

DOSTOJEVSKIJ, Fjodor Michajlovič: *Deník spisovatele II*. Praha: Odeon, 1977. 618 s.

DOSTOJEVSKIJ, Fjodor Michajlovič: *Dopisy*. Praha: Odeon, 1966. 373 s.

ČERVENĀK, Andrej: *Zázračno literatúry I*. Nitra: Vysoká škola pedagogická, 1994. 130 s. ISBN 80-88738-21-0.

FINDRA, Ján – GOMBALA, Eduard – PLINTOVIČ, Ivan: *Slovník literárnovedných termínov*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1987. 410 s.

KORON, Alenka – LEBEN, Andrej (Ed.): *Avtobiografski diskurz: teorija in praksa avtobiografije v literarni vedi, humanistiki i družboslovju*. Ljubljana: Studia litteraria, 2011. 349 s. ISBN 978-961-254-263-4.

LERMONTOV, Michail Jurievič: *Hrdina našich čias*. Bratislava: Tatran, 1975. 237 s.

PAVERA, Libor – VŠETIČKA, František: *Lexikon literárních pojmů*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2002. 422 s. ISBN-7182-124-1.

POSPÍŠIL, Ivo: *Labyrint kroniky. Pokus o teoretické vymezení žánru*. Brno: Nakladatelství Blok, 1986. 193 s.

POSPÍŠIL, Ivo: *Literární genologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 118 s. ISBN 978-80-210-6894-0.

POSPÍŠIL, Ivo: *Stará literatura východních Slovanů a ruská literatura 18. století*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 195 s. ISBN 978-80-210-7281-7.

ROZANOV, Vasilij Vasilievič: *Solitéry*. Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2011. 144 s. ISBN 978-80-8061-452-2.

TIMOFEJEV, Leonid Ivanovič – TURAJEV, Sergej Vasiljevič: *Slovník literárnovedných termínov*. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1981. 301 s.

VLAŠÍN, Štěpán: *Slovník literární teorie*. Praha: Československý spisovatel, 1977. 472 s.

ВАРЛАМОВ, Алексей Николаевич: *Михаил Булгаков*. Москва: Молодая гвардия, 2008. ISBN 978-5-235-03200-2.

КОЖЕВНИКОВ, Вадим Михайлович – НИКОЛАЕВ, Пётр Алексеевич: *Литературный энциклопедический словарь*. Москва: Советская энциклопедия, 1987. 752 с.